

Buriad-Mongoloi УЛСЫН МЭНЭН

№ 117 (2451)
1938 onoi
M A I N
23
PONEDEELNIG
14-тэй нийлэе гарна
УЛААН-ҮДЭ гэрээд,
БМАССР

EXIN NIUR Tyryy nauuka
1938 onoi main 17-do deede
hurguulinuudai xydelmerileg-
sedtei Kreemli soo uulzahan
utulzalga deere Nyxer Staalinai
xelehen yge.
XOJORDOXI NIUR Lamanar bolbol fashiis raz-
veedkiin xylehenshed myn.
Hunguuliin kampaani bolbol
manai oronoi azalshadiiji socia-
liis baiguulaltiin shine ilaltanuud-
ta zorigzuulna.
GURBADAXI NIUR RSESR-ai ba BMASR-ai Ver-
xooovno Soveedyyde hungaxa
hungaltada beledxel.
Modo uradxlajiji staxaanov-
skaar yngerxexe.
DYRBEDEXI NIUR Byxesojuuzna xyde azaxuin
viistavkede beledxel
Xabarai tarilga.
Staalinska ystaaviiji ebdene
Itaali.

TYRYY NAUUKA

bidener bolbol
yder deede hur-
xydelmerilegsetei
Ulaanar-
soo uulzaxadaa, nyxer
yryy xelehen ygiiji tolilo-

nyydiji hain duraaraa ba
oroldolgoitoigor needeg ba
nauukiin veršiniiji ezelen šu-
dalaxa arga tedende olgodog,
jireedyin baidal nauukiin
zaluusuudta xabaadana geze
mederedeg (Aplodismentnyyd)

lime nauuka bolbol gansal
Soveed orondo, zasaganь ara-
dai medelde baidag, socialiis
eknoomiko kылтыryiin xizaar-
lagdaşagy ysetiiji socialiizmiin
xangadag, lime orondo baiza
bolxo baina.

Gansal Soveed orondo ila-
han socialiizmiin orondo bodo-
to nauuka, negetel tuilahan am-
zalta deeree xyrşedeggyi, xarin
tahaldaagy uragşaa dabxidag
nauuka baiza bolxo baina. «Na-
uuka bolbol fetišiiji xeregseen
abdaggyi, xuuşarza, xosorzo
baihan jyjme deere garaa yrge-
xөө aidaggyi ba ooped, praak-
tikiin goolosiiji hergeg hono-
roor xandan duuladag xadaa
nauuka geze nerlegdedeg baina»
(Stalin). Ene nauuka bol-
bol nauukiin xygzexe jabadala
xeregtei tere tradiiciiji, sylöetei-
geer ba aingygeer şinzelexe
tradiiciiji segneze şadadag.

Xuuşarhan tradiicanuudiji,
noormonuudiji, batalalaganuud-
diji doriunaar, erideer ebdedeg,
şine tradiicanuudiji, şine
noormonuudiji şine ystanoov-
kanuudiji baiguulza şadadag
nauuka xadaa bodoto nauuka
geşee.

Nyxer Stalin bolbol öeriin-
geşee yge/dotor manai epoohiin
aguu jixe erdemte, aguu jixe
revolyuciooner—Leenin tuxai
xelee. Nauukiin tylөө bododog
ba temesedeg byxii geniaalna
temeseld, uxaxan şingi, Lenin
bolbol buruu tradiiciiji
ebdexee aidaggyi hen. 1917 on-
do Rossiido bolood baihan baidal-
haa garxa gansaxan arga
xadaa socialiizmiin ilalta bolno
geze nauuqna anaalizai yndehe
huuri deere Leenineer xegdehen
viivodiiji nauukiin oloxon xy-
nyyd bolbol «demiirel» geze
toolodog baigaa.

«Tiixede, nauukiin öyxii ba
alibyxii xynyid bolbol nauukiji
ebden handargaza baihan xynde
esergyysen şingi, Leeninde
esergyysede baigaa hen. Gebeş
Leenin bolbol tede teşeeninyd-
diji ba daldiin hedelgenydyiji
esergyi temeseze öşoxohoo
aidaggyihen. Tiin, Leenin ilahan
jym.»
Leeninei xeregiiji yrgelzelyyle-
geşee nyxer Stalin nauuqna
markasistska—leeninske ana-
lizai yndehe huuri deere, manai
orondoxi socialiis baiguultiin
aguu jixe programmaiji zo-
ixoozo; socialiizmiin tylөө olo-
million soveed arada ilalta
tygaa temeseliiji tolgoilzo baig-
aa yjeden «nauukiin» byxii ba
ali byxii xynyid bahal bii
baigaa.

Manai oronoi xuuşan ba zaluu
erdmendede urda, byxii azalş-
dai urda, soveed zaluusuudai
urda nauukiin aguu jixe ere-
nyydei, aidaggyi bodolgoton
ba temeseldedei, bolşevizmiiji
baiguulagşadai—Leenin
Stalinai oobrazuud baina.
Bolşeviguudai paarti bolbol

ayxagyi jabadalai ene çertaagi
soveed xynyidte xymyzyylyne.
Paarti bolbol iniciatiiva garga-
xii, şine zamuudiji eseltegyi
bederexiiji hurgadag. Staxaanov-
ska xydelöen —ene xadaa,
nauuka ba teexnikede şine zam-
fuudiji tabixiiji, teexnikiji şu-
dalxii, bolşeviiig oroldolgoor
zorigzuulagdahan, şine kaadr-
nuudiji baiguulxii xydelmeri-
şen angida, kolxoozniguudta
azalşaa intelegeencede manai
paartiin xandahan urialda,
tyyxete xariuu bolhon baina.
Staxaanov ba Papaanin—ede
xadaa teexnike ba nauukiin ur-
da şine zamuudiji neehen xy-
nyyd geşee. Edener erdemtiin
zerge oloogyi xynyid.

Edener—öehediingöe xerege,
praaktiguud geşee. Gebeş,
Staxaanov ba staxaanovtan
bolbol nauuka ba teexnikiin
medeeze xynyudeer baiguulag-
dahan noormonuudiji una-
gaagaa.

Papaanin ba papaanintan bol-
bol Aarktika tuxai xuuşarhan
hanal bodoliji unagaagaa, yne-
xөөөө bodoto nauukiin erliten-
nyyde taaraxa şine zyliiji
baiguulaa. Öeriingöe xeregdexi
praaktiguud, nyxer Staxaanov
ba Papaanin bolbol naukada
baigaa novaatornuud myn.

Erdemtiin byxii ba alibyxii
nere zergenydyiji zygeed, ti-
beş konservatiivna tradiiciin
bogool, nauukiin şinoovniig,
gadaadiin avtoriteedydei zar-
sa baizaş bolxo, edener xadaa
kapitalalai gansal zarsanuud
myn geşee. Ede xuurmag er-
demted bolbol Soveed orondo
nauukiin xygzeltiiji haatuulna.
Edener bolbol zaluusuudiji çy-
raalna. Edener bolbol alibyxii
praaktiçeske xydelmerihөө, te-
deende xarşa socialiis baiguu-
laltiin busalama baidaltai dyte-
leldexee aiza, öeriingöe erdem-
te xalihan soo xorono.

Gansal soveed aradta alba
xeze baigaa bodoto naukada,
tradiicatalai temesexe temesel
soo, byxii zamuud neegdee.
xuuşan ba zaluu erdemted bol-
bol paarti ba pravitelstviin
tedende zyyldeg anxaraliiji
medene. Tedener bolbol nyxer
Stalin xadaa soveed nauukiin
byxii amzaltanuudiji narin xa-
rana geze mededeg.

Nyxer Stalinai yge bolbol
soveed nauukiin xuuşan ba za-
luu kaadranuudta yşөө jixe
xyxe olgono. Ene xadaa, nau-
kada byri jixe anxaralaa tabi-
xa, tereinei azaljabuulagşad
ba huragşaa zaluusuudiji orold-
dolgooroо xyrielexe gehen
uriaal bolon byxii oron soom-
nai duuldana. Ene xadaa,
yşөө hainaar xydelmerilexe,
yşөө gынzегiigöer huraxa,
nauukiin tuhalamzar öeriingöe
xydelmeriiji byri deede xem-
zeede yrgexe gehen oroldol-
goor azalşadiiji zorigzuulna.

Byxii oron soomnai hungal-
tiin urda teexi suglaanuud yn-
gerexe baina. Xeden million
soveed grazdanuud bolbol
ilaltata azalai dyngydyiji gar-
gaxa baina. Tedener bolbol so-
cializmiin amzaltanuudiji yzen
xarana, manai paarti ba pra-
vittelstviin xytelberilegşediiji
amarşalhan amarşalgnuud
zyg byxynehö duuldana. Staa-
linai nere, tereinei zoringoi
soraatniguudai nere—soveed
arada amanda. Deede hurguul-
inuudai xydelmerilegşedte xan
dahan, nyxer Stalinai yge,
ene xadaa—manai paarti ba
soveed pravittelstviin zyghөө
aradta inag baihanai ba tede-
en tuxai tyrbilgyi oroldolgoo gar-
gahanai şine gerşe myn.
(«Praavdiin» tyryy bişeghee).

ayxagyi jabadalai ene çertaagi
soveed xynyidte xymyzyylyne.
Paarti bolbol iniciatiiva garga-
xii, şine zamuudiji eseltegyi
bederexiiji hurgadag. Staxaanov-
ska xydelöen —ene xadaa,
nauuka ba teexnikede şine zam-
fuudiji tabixiiji, teexnikiji şu-
dalxii, bolşeviiig oroldolgoor
zorigzuulagdahan, şine kaadr-
nuudiji baiguulxii xydelmeri-
şen angida, kolxoozniguudta
azalşaa intelegeencede manai
paartiin xandahan urialda,
tyyxete xariuu bolhon baina.
Staxaanov ba Papaanin—ede
xadaa teexnike ba nauukiin ur-
da şine zamuudiji neehen xy-
nyyd geşee. Edener erdemtiin
zerge oloogyi xynyid.

Edener—öehediingöe xerege,
praaktiguud geşee. Gebeş,
Staxaanov ba staxaanovtan
bolbol nauuka ba teexnikiin
medeeze xynyudeer baiguulag-
dahan noormonuudiji una-
gaagaa.

Papaanin ba papaanintan bol-
bol Aarktika tuxai xuuşarhan
hanal bodoliji unagaagaa, yne-
xөөөө bodoto nauukiin erliten-
nyyde taaraxa şine zyliiji
baiguulaa. Öeriingöe xeregdexi
praaktiguud, nyxer Staxaanov
ba Papaanin bolbol naukada
baigaa novaatornuud myn.

Erdemtiin byxii ba alibyxii
nere zergenydyiji zygeed, ti-
beş konservatiivna tradiiciin
bogool, nauukiin şinoovniig,
gadaadiin avtoriteedydei zar-
sa baizaş bolxo, edener xadaa
kapitalalai gansal zarsanuud
myn geşee. Ede xuurmag er-
demted bolbol Soveed orondo
nauukiin xygzeltiiji haatuulna.
Edener bolbol zaluusuudiji çy-
raalna. Edener bolbol alibyxii
praaktiçeske xydelmerihөө, te-
deende xarşa socialiis baiguu-
laltiin busalama baidaltai dyte-
leldexee aiza, öeriingöe erdem-
te xalihan soo xorono.

Gansal soveed aradta alba
xeze baigaa bodoto naukada,
tradiicatalai temesexe temesel
soo, byxii zamuud neegdee.
xuuşan ba zaluu erdemted bol-
bol paarti ba pravitelstviin
tedende zyyldeg anxaraliiji
medene. Tedener bolbol nyxer
Stalin xadaa soveed nauukiin
byxii amzaltanuudiji narin xa-
rana geze mededeg.

Nyxer Stalinai yge bolbol
soveed nauukiin xuuşan ba za-
luu kaadranuudta yşөө jixe
xyxe olgono. Ene xadaa, nau-
kada byri jixe anxaralaa tabi-
xa, tereinei azaljabuulagşad
ba huragşaa zaluusuudiji orold-
dolgooroо xyrielexe gehen
uriaal bolon byxii oron soom-
nai duuldana. Ene xadaa,
yşөө hainaar xydelmerilexe,
yşөө gынzегiigöer huraxa,
nauukiin tuhalamzar öeriingöe
xydelmeriiji byri deede xem-
zeede yrgexe gehen oroldol-
goor azalşadiiji zorigzuulna.

Byxii oron soomnai hungal-
tiin urda teexi suglaanuud yn-
gerexe baina. Xeden million
soveed grazdanuud bolbol
ilaltata azalai dyngydyiji gar-
gaxa baina. Tedener bolbol so-
cializmiin amzaltanuudiji yzen
xarana, manai paarti ba pra-
vittelstviin xytelberilegşediiji
amarşalhan amarşalgnuud
zyg byxynehö duuldana. Staa-
linai nere, tereinei zoringoi
soraatniguudai nere—soveed
arada amanda. Deede hurguul-
inuudai xydelmerilegşedte xan
dahan, nyxer Stalinai yge,
ene xadaa—manai paarti ba
soveed pravittelstviin zyghөө
aradta inag baihanai ba tede-
en tuxai tyrbilgyi oroldolgoo gar-
gahanai şine gerşe myn.
(«Praavdiin» tyryy bişeghee).

Nyxer Stalinai yge bolbol
soveed nauukiin xuuşan ba za-
luu kaadranuudta yşөө jixe
xyxe olgono. Ene xadaa, nau-
kada byri jixe anxaralaa tabi-
xa, tereinei azaljabuulagşad
ba huragşaa zaluusuudiji orold-
dolgooroо xyrielexe gehen
uriaal bolon byxii oron soom-
nai duuldana. Ene xadaa,
yşөө hainaar xydelmerilexe,
yşөө gынzегiigöer huraxa,
nauukiin tuhalamzar öeriingöe
xydelmeriiji byri deede xem-
zeede yrgexe gehen oroldol-
goor azalşadiiji zorigzuulna.

Byxii oron soomnai hungal-
tiin urda teexi suglaanuud yn-
gerexe baina. Xeden million
soveed grazdanuud bolbol
ilaltata azalai dyngydyiji gar-
gaxa baina. Tedener bolbol so-
cializmiin amzaltanuudiji yzen
xarana, manai paarti ba pra-
vittelstviin xytelberilegşediiji
amarşalhan amarşalgnuud
zyg byxynehö duuldana. Staa-
linai nere, tereinei zoringoi
soraatniguudai nere—soveed
arada amanda. Deede hurguul-
inuudai xydelmerilegşedte xan
dahan, nyxer Stalinai yge,
ene xadaa—manai paarti ba
soveed pravittelstviin zyghөө
aradta inag baihanai ba tede-
en tuxai tyrbilgyi oroldolgoo gar-
gahanai şine gerşe myn.
(«Praavdiin» tyryy bişeghee).

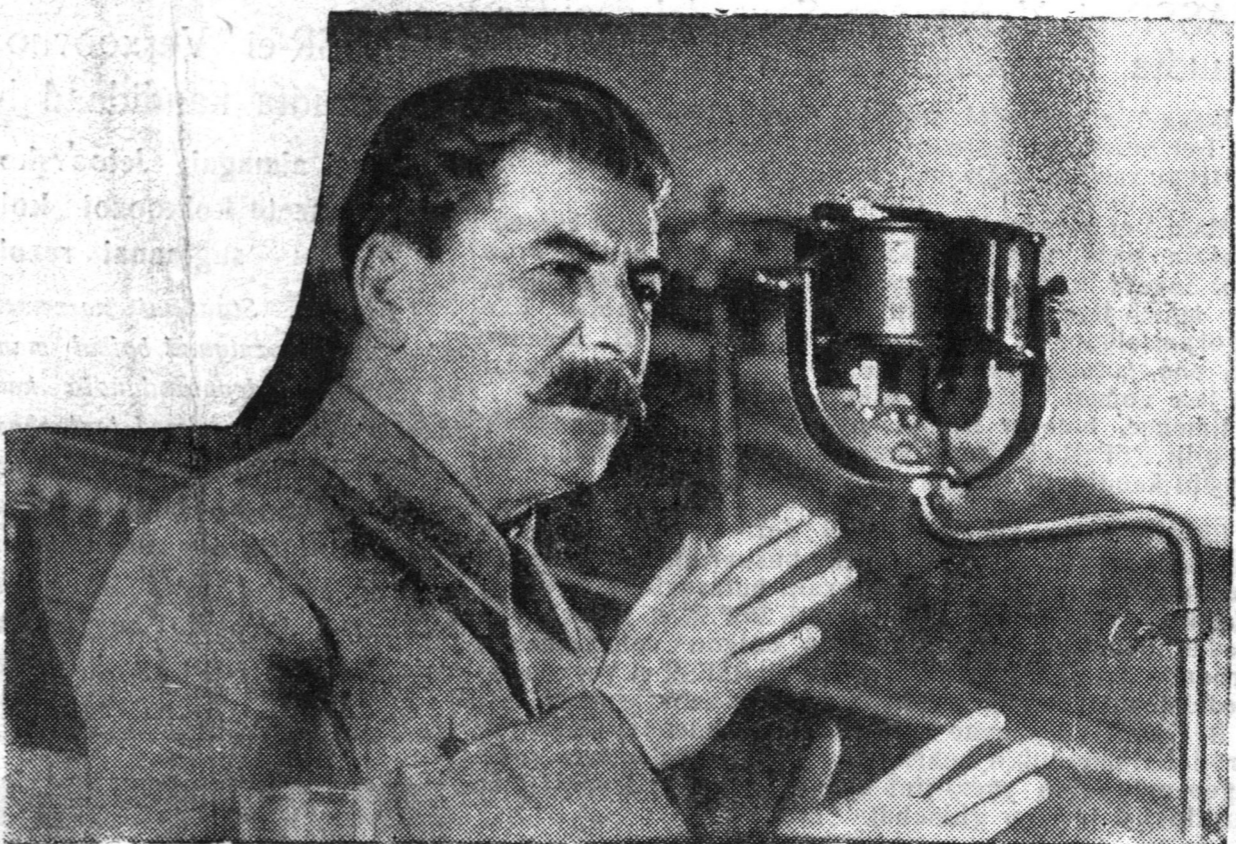
Nyxer Stalinai yge bolbol
soveed nauukiin xuuşan ba za-
luu kaadranuudta yşөө jixe
xyxe olgono. Ene xadaa, nau-
kada byri jixe anxaralaa tabi-
xa, tereinei azaljabuulagşad
ba huragşaa zaluusuudiji orold-
dolgooroо xyrielexe gehen
uriaal bolon byxii oron soom-
nai duuldana. Ene xadaa,
yşөө hainaar xydelmerilexe,
yşөө gынzегiigöer huraxa,
nauukiin tuhalamzar öeriingöe
xydelmeriiji byri deede xem-
zeede yrgexe gehen oroldol-
goor azalşadiiji zorigzuulna.

Byxii oron soomnai hungal-
tiin urda teexi suglaanuud yn-
gerexe baina. Xeden million
soveed grazdanuud bolbol
ilaltata azalai dyngydyiji gar-
gaxa baina. Tedener bolbol so-
cializmiin amzaltanuudiji yzen
xarana, manai paarti ba pra-
vittelstviin xytelberilegşediiji
amarşalhan amarşalgnuud
zyg byxynehö duuldana. Staa-
linai nere, tereinei zoringoi
soraatniguudai nere—soveed
arada amanda. Deede hurguul-
inuudai xydelmerilegşedte xan
dahan, nyxer Stalinai yge,
ene xadaa—manai paarti ba
soveed pravittelstviin zyghөө
aradta inag baihanai ba tede-
en tuxai tyrbilgyi oroldolgoo gar-
gahanai şine gerşe myn.
(«Praavdiin» tyryy bişeghee).

Nyxer Stalinai yge bolbol
soveed nauukiin xuuşan ba za-
luu kaadranuudta yşөө jixe
xyxe olgono. Ene xadaa, nau-
kada byri jixe anxaralaa tabi-
xa, tereinei azaljabuulagşad
ba huragşaa zaluusuudiji orold-
dolgooroо xyrielexe gehen
uriaal bolon byxii oron soom-
nai duuldana. Ene xadaa,
yşөө hainaar xydelmerilexe,
yşөө gынzегiigöer huraxa,
nauukiin tuhalamzar öeriingöe
xydelmeriiji byri deede xem-
zeede yrgexe gehen oroldol-
goor azalşadiiji zorigzuulna.

Byxii oron soomnai hungal-
tiin urda teexi suglaanuud yn-
gerexe baina. Xeden million
soveed grazdanuud bolbol
ilaltata azalai dyngydyiji gar-
gaxa baina. Tedener bolbol so-
cializmiin amzaltanuudiji yzen
xarana, manai paarti ba pra-
vittelstviin xytelberilegşediiji
amarşalhan amarşalgnuud
zyg byxynehö duuldana. Staa-
linai nere, tereinei zoringoi
soraatniguudai nere—soveed
arada amanda. Deede hurguul-
inuudai xydelmerilegşedte xan
dahan, nyxer Stalinai yge,
ene xadaa—manai paarti ba
soveed pravittelstviin zyghөө
aradta inag baihanai ba tede-
en tuxai tyrbilgyi oroldolgoo gar-
gahanai şine gerşe myn.
(«Praavdiin» tyryy bişeghee).

Nyxer Stalinai yge bolbol
soveed nauukiin xuuşan ba za-
luu kaadranuudta yşөө jixe
xyxe olgono. Ene xadaa, nau-
kada byri jixe anxaralaa tabi-
xa, tereinei azaljabuulagşad
ba huragşaa zaluusuudiji orold-
dolgooroо xyrielexe gehen
uriaal bolon byxii oron soom-
nai duuldana. Ene xadaa,
yşөө hainaar xydelmerilexe,
yşөө gынzегiigöer huraxa,
nauukiin tuhalamzar öeriingöe
xydelmeriiji byri deede xem-
zeede yrgexe gehen oroldol-
goor azalşadiiji zorigzuulna.

1938 onoi main 17-do deede hurguulinuudai
xydelmerilegşedtei Kreemli soo uulzahan uulzalga deere
nyxer STAALINAI xelehen yge

NYXEDYVD!

Nauukiin tylөө, tereinei halbarxiin
tylөө, nauukiin xynyidte enxe elyyrei
tylөө toost barilxiiji zyşөөriit.

Nauukiin halbarxiin tylөө, aradhaa
xolodon tahardaggyi, aradhaa zaisaza
baidaggyi, xarin aradta alba xexeer belen
baidag, nauukiin byxii tuilaltanuudiji arad-
ta damzuulan ygeşөөer belen baidag, baa-
laltaar bişe, xarin hain duraaraa, dura-
taiga aradiiji obsluuzivaldag nauukiin
tylөө. (Aplodismentnyyd).

Nauukiin halbarxiin tylөө, öehediingöe
xuuşan ba mederedegden xytelberilegşediiji
bejedene naiduulza, tedeniiji nauukiin
zreecenyydei xalihan soo, nauukiin monopolistnuudai
xalihan soo xaagduuldaggyi nauukiin tylөө,
nauukiin xuuşan xydelmerilegşed ba
nauukiin zaluu xydelmerilegşedei xoo-
rondoxi sojuuzai udxaşanar, dyren
xysiyiji mededeg nauukiin tylөө, manai
oronoi zaluu xysenyidte nauukiin byxii
yydenydyiji hain duraaraa ba duratai-
gaar needeg ba tedende nauukiin Ver-
şiniiji şudalan ezelve argiiji olgodog
nauukiin tylөө, nauukiin zaluusuudta
jireedyin baidal xabaadaxa jym geze,
mederedeg nauukiin tylөө. (Aplodis-
mentnyyd).

Nauukiin halbarxiin tylөө, tereinei
xynyid xadaa naukada togtozo bii bol-
hon tradiiciin xyse ba udxiiiji mededeg
ba tederiiji nauukiin intereesede şa-
damgaigaar xeregledeg, zyşөөer le ene
tradiicanuudai raabuudiin baixa dura-
gyi ba xuuşaraad baixadanь, uragşaa
dabxixa jabadalda toormoz bolood
baixadanь, xuuşan tradiica, noormo, y-
stanoovkiiji ebdeze zyrxelig ba zorigtoi
nauukiin tylөө ba şine tradiica, şine
noormo, şine ystanoovkanuudiji bii bol-
gozo şadadag nauukiin tylөө. (Aplodis-
mentnyyd).

Jamarşii haadybegei baibaşii, byxii
ji dabaza, xuuşaniiji ebdeze ba şiniiji
bii bolgozo şadaxa erelxeg xynyidiji,
nauuka bolbol öeriingöe xygzelte soo
yşөөn bişiiiji medexe baina. Galilei,
Darvin gexe metiin, nauukiin ereşyy
bygedede elite baina. Bi xadaa, nau-
kiin lime korifeinydei negen ba te-
reentei xamta, ene yjiin aguu jixe xyn
tuxai, togtozo xelexe hananab. Bi bol-
bol bideneri bagşa, bideneriiji xymy-
zyylege Leenin tuxai xeleneb. (Aplodis-
mentnyyd).. 1917 oniiji hanaad
yzegti, Leenin xadaa, Roossidoxi niitiin
baidaliiji nauuqna anaaliz xehenei yn-
dehen deere, ulaxoorondiin baidalai
nauuqna anaalizai yndehen deere, baihan
baidalhaa multaran garxa gansaxan arga
gexede, Rossiido socialiizmiin ilalta
myn bolno geze, viivod xehen baina.
Ede xadaa, tere yjiin nauukiin
olonşog xynyidte uxaa hanaandanь
oroi oreegyi viivod baigaa. Nauukiin

elite xynyidei negen, Plexaanov bolbol
tiixede, Leenin xadaa, „demiireze“ baina
geze batalan, Leenin tuxai şoodbori-
lon xelexe baihan baina. Myn nauukiin
baga bişe elite xynyid xadaa, „Leen-
in uxaa medee aldaa“, tereeniiji xo-
loşogxon niuuzarxixa johotoi hen ge-
ze, xelsedeg baigaa. Tiixede, nau-
kiin byxii ba ali byxii xynyid bolbol
Leenin xadaa, nauukiiji ebden handar-
gaza baihan xyn geşee geze, tereende
esergyysedeg baigaa. Gebeş, Leenin bol-
bol teşeeniiji esergyysexehee, xydelese
gyiji esergyysexehee aigaagyi hen.
Tiin, Leenin ilaa.

Xuuşarhan nauukiiji esergyysen
zoringoigoor temesegşe ba şine nau-
kiin tylөө zamiiji tabigşa, nauukiin
erlin zişee iime baina.

Nauuka ba teexnikiin şine zamiiji,
zarimandaa naukada elite bişe xynyid,
xarin nauuqna jyrtemsede duuldaagyi
xynyid, prostoi xynyid, praaktiguud,
xeregyydei novaatornuud tabidag uşar
baidag jym. Ende stooloi dergede nyx-
ed Staxaanov ba Papaanin huunad.
Edener xadaa, nauuqna jyrtemsede
duuldaagyi, erdemtenerei stepernygyi
xynyid, öehediingöe xeregei
praaktiguud myn baina. Staxaanov ba
staxaanovtan bolbol azyiledberilin ta-
laar, öehediingöe praaktiçeske xydel-
meridee, nauuka ba teexnikiin elite
xynyudeer baiguulagdahan, noormonu-
diiji, xuuşarhan baixadanь, unaga-
gaad, bodoto nauuka ba teexnikiin erliten-
tede taaramzatai şine noormonuudiji
bii bolgohonь, xende elite bişeb? Pa-
paanin ba papaanintan bolbol uradxuul
mylihen deere jabuulhan, öehediingöe
praaktiçeske xydelmeride Aarktika tu-
xai xuuşan oilgomziiji, xuuşarhan bai-
xadanь, jixex xyselelge ygeigöer ba
jabuud unagaagaad, bodoto nauukiin
erlitede taaramzatai şine oilgomziiji
bii bolgohonь, xende elite bişeb? Sta-
xaanov ba Papaanin bolbol naukada
novaatornuud baihiiji, manai tyryy
nauukiin xynyid baihiiji xen arsaxa
şadaxab?

Naukada yşөө iimenyyd „gaixal-
tai zyilnyyd“ baidag.
Bi nauuka tuxai xeleebe. Zyşөөer
nauuka geşee eldeb baixa jym. Mini
xelehen nauuka xadaa, tyryy nauuka
geze nerlegdedeg baina.

Manai tyryy nauukiin halbarxiin
tylөө!
Tyryy nauukiin xynyidei enxe
elyyrei tylөө!
Leenin ba Leniniizmiin enxe elyy-
rei tylөө!

Staxaanov ba staxaanovtanai enxe
elyyrei tylөө!
Papaanin ba papaanintanai enxe
elyyrei tylөө! (Aplodismentnyyd).

Aantonai komaandaldag N-ske çaas-
Ulaanarmeeicyyd, komandiirnuud ba
xydelmerilegşedei hungaltiin urda
teexi xamtiin suglaan bolbol

Şarlai Ajuuşiijeviç Ajuuşiijevii
BMASSR-ei Verxooovno Soveedei depu-
duudta kandidaad bolgon debzyylbe
Aantonai komaandaldag çaastiin Ulaanar-
armeeicyyd, komandiirnuud ba politxydelmerilegşedei
xamtiin suglaanai rezoliiyycehee

BMASSR-ei Verxooovno Soveedei deputaaduudta kan-
didatiiji debzyylxe tuxai asuudaliiji zyşsen xelseed,
teexi suglaanai togtoohonь:

BMASSR-ei Verxooovno Soveedei deputaaduudta kan-
didat bolgon nyx. Şarlai Ajuuşiijeviç Ajuuşiijevii deb-
zyylbe. Xamtiin suglaan bolbol BMASSR-ei Verxooovno So-
veedei deputaaduudta Turaanska hunguuliin ookrug
Suroolagdxaa öeriingöe zyşөөlee ygegiiji nyx. Ajuu-
şiijeviç.

BMASSR-ei Verxooovno Soveedei deputaaduudta kan-
didat bolgon nyx. Şarlai Ajuuşiijeviç Ajuuşiijevii deb-
zyylbe. Xamtiin suglaan bolbol BMASSR-ei Verxooovno So-
veedei deputaaduudta Turaanska hunguuliin ookrug
Suroolagdxaa öeriingöe zyşөөlee ygegiiji nyx. Ajuu-
şiijeviç.

HUNGUULIIN KAMPAANI BOLBOL MANAI ORONOI AZALSADII SOCIALIIS BAIGUULALTIIN SINE ILALTANUUDTA ZORIGZUULN

Main I-ei neremzete kolxoozoi eregtei ba emegtei kolxoozniguudai hungaltiin urda teexi xamtiin suglaan bolbol

MIXAIL ZOOSIMOVICH BRAAYDEJI

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylybe

Ulaan-Yde goorodoi zooniin, Gyrelbiin selsoveedei, Main I-ei neremzete kolxoozoi kolxoozniguudai hungaltiin urda teexi xamtiin suglaanai rezoliiyce.

Main I-ei neremzete kolxoozoi kolxoozniguudai bidene hungaltiin urda teexi suglaanda suglaanaa, manai oron bolbol Soveed zasagai zilnyyde socializmiin baiguulalta deere aguu jixe ilaltanuudijl tulaa, geze alxabtar jixe omogorxoltogoor ba bajartaagaar temdeglenebdi. Bidener xadaa ene ilaltanuudaar kommuniis paartida ba araduudai aguu jixe voozds nyxer Staallinda ujalgatalbdi.

Ilmehee, bidener bolbol nyxer loosif Vissarionovitch Staalinijl RSFSR-ei Verxoovno-Soveedei deputaaduudta tyryysiin kandidaad bolgon debzuylynebdi.

Bidener bolbol xenei xytelberi doro soved razveedka xadaa fazilzmln xylehensed troocko-buxaarintanai, byrzaazna-nacionalistnuudai mogoin uuxaijl butasoxioob, terenijl, staalinska Arkoom nyxer Jezoovijl RSFSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylynebdi. Oboroonin Arkoom nyxer Vorosilovijl RSFSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylynebdi.

RSFSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta Ulaan-Yde goorodoi hunguuliin ookrug soo ballotiivalagdaxa eehediingee zybseolee ygexiijne nyxed Staalinijl, Jezoovijl ba Vorosilovijl bidener guinabdi.

Bolshevig paartiin ynen xybyyd — nyxed Semion Denisovitch Ignatjevijl ba nyxer Mixail Zoosimovitch Braaydejil BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylynebdi.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta Gyrelbiin hunguuliin ookrug soo ballotiivalagdaxa eehediingee zybseolee ygexiijne nyxed Ignatjevijl ba Braaydejil guinabdi.

N-ske pograanotriaadai bojeecyyd, komandiirnuud, politxydelmerilegseidei ba tedeneri bylenerei hungaltiin urda teexi xamtiin suglaan bolbol

Sergei Georgijevich Majoorovijl

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylybe

N-ske kavaleriiske pograanotriaadai bojeecyyd, komaandna-naçsostaavai, bylenerei geşyydei ba voolnonajoomno xydelmerişedei hungaltiin urda teexi xamtiin suglaanai rezoliiyce

Bidener, Eenske kavaleriiske pograanotriaadai bojeecyyd, komandiirnuud, politxydelmerilegseidei, bylin geşyyd ba voolnonajoomno sostaav bolbol RSFSR-ei ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedydei deputaaduudta kandidaaduudijl debzuylyxe tuxai asudaliijl xelsexiin tula, hungaltiin urda teexi xamtiin suglaanda suglaraza, togtoohomnai xadaa:

1. BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon Xiaagtiin xydegei hunguuliin ookrug to nyxer Sergei Georgijevich Majoorovijl debzuylyxe.

2. Suglaan bolbol BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta Xiaagtiin xydegei hunguuliin ookrug soo ballotiivalagdaxa zybseolee ygexiijl nyxer Majoorovijl guina.

Suglaanai prezidiym

Jeloovsko selsoveedei, Staalinai neremzete kolxoozoi kolxoozniguudai hungaltiin urda teexi xamtiin suglaan bolbol

Ceren-Dulma Gombojevna Ciibikovaaji

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylybe

Tynxenei aimagai, Jeloovsko selsoveedei, Staalinai neremzete kolxoozoi kolxoozniguudai xamtiin suglaanai rezoliiycehee

Bidener, Staalinai neremzete kolxoozoi eregtei ba emegtei kolxoozniguud bolbol manai respuyblikiin Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaaduudijl debzuylyxe tuxai asudaliijl xelsee togtoohomnai:

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon Jeloovsko hunguuliin ookrugto nyxer Ceren-Dulma Gombojevna Ciibikovaaji debzuylyxe. Xamtiin suglaan bolbol BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta Jeloovsko hunguuliin ookrug soo ballotiivalagdaxa zybseolee ygexiijl nyxer Ciibikovaaji guina.

Tynxen posioologoi kolxoozniguud, xydelmerişed ba albaxaagşadai hungaltiin urda teexi xamtiin suglaan bolbol

Nikolai Ivaanovitch Ivanovijl

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon debzuylybe

Tynxenei aimagai, Tynxenposioologoi kolxoozniguud, xydelmerişed ba albaxaagşadai hungaltiin urda teexi xamtiin suglaanai rezoliiycehee

Buriaad-Mongol ASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaaduudijl debzuylyxe tuxai asudaliijl xelsee togtoohomnai:

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta kandidaad bolgon nyxer Nikolai Ivaanovitch Ivanovijl — tynxenei aimagai xelsee togtoohomnai: Afanaasjevitch Diominijl — Tynxenei aimagai gyisedxere ba miteedei tyryylege ba Peeter Vasiljevitch Sergejevitch — BK(b) Paartiin aikoomoi sekretaar, debzuylyxe.

Xamtiin suglaan bolbol BMASSR-ei Verxoovno Soveedei deputaaduudta Sajantiin hunguuliin ookrug soo ballotiivalagdaxa eehediingee zybseolee ygexiijl nyxed Ivanovijl, Diominijl ba Sergejevitch guina.

ZURAG DEERE: Ulaan-Yde goorodoi Sverdloovsko ylicede bairtai azalsadai dunda emxidxegdeh RSFSR-ei ba BMASSR-ei Konstituucanuudijl huralsaxa kryzoogoi zanaati. Ene kryzoogijl nyx. A. G. Lyygovski xytelberildeg байна.

Mixailovoi foto.

Lamanar bolbol faşis razveedkiin xylehensed myn

Japoonsko imperalizm bolbol deermedelgiingee plaanijl Aazida jabuulxa xeregte, şazanai organizaacanuudai tuhalmajil yrgeneer xeregledeg байна.

Byddiin şazan bolbol — japoonsko imperalizmiin tyry Otrlaaduudai negen myn. Lamanar bolbol Xitadta, Mançuurida, Dotodo Mongoldo ba bişe bişe gazarnuudta japoonsko razveedkiin daalgabariaar spioonsko-diversioonno xydelmeriijl jabuuldag,provokaaca, terroriis aaktnuudijl emxidxede, nacionalaalsna talaar bejee daanarai balxin tylee temesegse, aradai ynen xybyydidijl myrden tagnuuşalza, japoonsko seregeinxidte bariza ygedeg.

Buriaad-Mongol aradai buzagai daisad — lamarar ba byrzaazna nacionalistnuud bolbol japoonsko razveedkada bejee xudaldaxa, Buriaad-Mongol ASSR-ei xyse şadaliijl huladaxaijl, Japoonsko faşistnuudai zyghee SSSR-ijl eser-gyysen beledxe baigaa intervencede BMASSR-ijl diildyylxijl hedehe байна.

Aldarta sovede razveedka bolbol lamanarai xeden olon spioonsko-diversioonno organi-

zaacanuudijl BMASSR dotor eliriylybe. Ede organizaacanuud bolbol japoonsko imperalizmnuudai daabariaar eehediingee buzax xeregyydidijl jabuulxa baihan байна.

Hyylei zilnyyde yzegdehen, diversioonno xorologijn xeregyydei xeden zişeenyyd ilme байна gebel:

Respyyblikiin negen aimagta, xyryge tehelen handargaxa beledxel xeze baihan, lamanarai gryppiroovka elirydegdehen ba usadragdahan байна. Ene gryppiroovkiin geşyydidijl negexe yjede, diversijl beledxede zoriulhan, xeden olon materialnuud, tusagaarlalal, xyrygenyydei fotogroofi (zurag) oldohon байна.

Lamanar-diversaantnuud bolbol kolxoozoi zeeri, hurguul, mal geze metlijl ygei xeze geze yseen bişe hededeg байна. Tijn, Galuuta nuural dasangal xojor lamanar, Tamşilin somonol negen kolxoozoi peşenydydijl xyleheer bariza geze xelsee, xydelse baixada, gal tymeriijl şataaxijn tula, malai dulaan balranuudai peşenydydijl xoroto johonoor barihan, (elihe asxaxijn

orondo, xyreegei xibedche asxahan байна).

Agijn dasangal nege lama Mogolijn hurguulda huradag nege baaxan basagijl keroliin adxaad hurguulaa galda xeze zaaza ygehen байна. Huragsa basagan ygeden orolgyi, tere lamijl todorxolhon байна.

Zedlin aimagai „Ulaan Yşee-tei“ geze kolxoozoi xytelberide şurgahan, lamanarai şaalka bolbol 175 tolgoi yxer ba 432 elze malnuudijl ygelxehen, xydee azaxuun kampaaninuudijl tahaldulhan ba kolxoozno zeerijl xulagallan yrideg baiгаа.

Lama Zamsa Dondykoov bolbol „Sonin Bişeg“ kolxoozoi xonidtoi xamuutai xonidijl abaasaza niilyleed, byxli xonidto xamuu ybeşen xaldaxan байна. 550 xonid yxee. Lamanar bolbol ene meteer diversijl xerjinge xazuugaar, japoonski razveedkiin tuhada spionaazijl yrgeneer jabuuldag baiгаа.

Lama-spioonuudai mexe goşijn tuxai xojorxon zişeenyydidijl xaruulxada ilme байна.

Zagastain dasangal lama Gyrsab Ybaşeejev gedeg, Ulaan-Ydijn kolxoozno bazaar

deere mixa xudaldaxa xebertei, Selengijn aimagai Zagastain somohoo jirehen aad, bazaar deere lama Şanzidaajevitel nuulzaa, xulagalda abtahan ba ygel bolgogdohon partibleedydydijl tereehex xudaldan abza baitaraa barigdaa. Ene biledydeer spioonsko organizaacanuud bolbol eehediingee geşyydidijl xanga dag baiгаа.

Hajaşag, DXAK-ei oorganuudaar Leeningraadta elirydegdehen, (II Nikolai xaanal gerel emşe P. Badmaajevai tyrelen bolxo), tybed emşe N. Badmaajevai barisaatal Tynxenei lama Şolzo Dabaa Tomirgoonov bolbol „tybed mediciniin“ emei ybehe sugluulnab geze, respuyblike sooguur zalza jabaxadaa, gadaadiin razveedkiin tuhada spioonsko medeenydydijl sugluulxa jabahan baiгаа jym. Tomirgoonov bolbol elirydegdeed baixada, Leeningraadta niugdaşaxa hanaatal baihan aad, barigdahan baiгаа.

Lamanar xadaa, japoonsko razveedkada alba xexede, ganşaxan le spionaaz ba diversijeer xizaarladaggyi baiгаа. Lamanar bolbol şazanai xuurmag nomloloi turalamzaar, SSSR-ijl ezemden abxa gehen Japoonski oroldolgiijl „zybtylyxe“ hedelge gargađeg. Lamanar xadaa, hyylei zilnyyde dain sereg „hajear“ bolxon geze, tere dainda byxli

kommunistnuud aluulxa jym g. m. ygenyydijl yrgeneer taraadag bolhon байна. Bolshevliguudijl „burxan xeheexe“ jym gehen xudal xuurmag „abral“ buulgađađ байна. Ilme kontrrevolyucioonno ygenyydei negen gerede, „şambalai sereg“ tuxal geşegy, al „jireetigyyd ba burxangylyşyyde zyrisyylhen dain“ tuxal lamanar xadaa neterygeer taraahan baiгаа jym.

Deere ogtorgodo şazanijl ymeerege „şambalai“ oron bilij jym geze lamanar nomlodog. Gazar delxel deere „nygel jixeer suglaraxada“ ba „ynen bodoto byddinxidei daralagdaxada“ şambal bolbol eerlingeş seregyydidijl gazar delxel deere buulgađa jym geze nomlodog. Tijn, udaan sag soo şuhata jixe tuladaanai bolhonoi hyyleer, byxli jireetigyyd ba burxangylyşyyd usadragdaad, daxlaad le ynen bodoto byddinxid xaanar xytelegdexe байна g. m. nomlodog.

Ene „hurgaaliijl“ propagandiroval:tu tulada, lamanar olon too kemee jabuulganuudijl xehen baiгаа jym. Zişeelxede, 1929 ondo Agijn danda „lamanarai xyse negedel“ gehen udxatal, Jondon-Şodon“ geze subarga barigdahan байна. Tere subarganai fundamendata 100,000 zyynydyd xegdehen baiгаа. Ede zyynydyd bolbol „şambalai tymer sere-

gyyđ“ bolxo jym geze lamanar nomlodog hen. Burxangylyşyydijl tyrgeer ygel xeze „xaan şambalada“ randa „Zyd xural“ geze myrgel Xorilin dasanguudta 1935-36-uuđa jixeer xedeg baiгаа. Şambal seregyyđ „jireetigyyd“ sorizo байна geze lamanarai rahan zurag Buriaad-Mongol antireligioozno myzeide bilij rag deere xaraxada, zyhen riilin seregyyđ artellicer avlaaca (ogtorgolhoon) ba baihan xoroto xura) xyrted baiгаа jym, şambalai seregyyđ zyyn talahaa dobtolzo байна zuraatai baiгаа, zyyn talahaa zaabal jyyunde „dobtoloob“ xede, „byddistnyydidijl sylexe“ oron geşeg gegdeze Japoonski seregeinxidte xaraandaa abza байна.

Byddilin şazanijl erxileşed“ geşebdi geze, bagşan niuuraa daldalhan, japoonski razveedkiin buzagai noroşon bolbol, şargalta soved aradov urdahaa şuhata temesel jabuulgaadnuudta ilgeş tubalhan Burxangylyşyyd bolbol poopnuudai nomlodog ydelgetideg xynnyyde ene nomlolin kontrrevolyucioonno uđa ilij oilguulxa ba mrakobeesyri — gadaadiin razveedkiin ageritnyydyd xoroto dyrmaaxysed syleşegdexe jabuulgađa tухалaxa johotoi.

A. Kooçetov

BYXESOJUUZNA XYDӨӨ AZAXUIN VIISTAVXEDE BELEDXEL

SOVEED IZOBRETAATELB

Izobretaatelb Zona Cereenovič Erdeniejev bolbol 1916 ondo, Bargazanai aimagai Oomulb geze seloодо kyzneeci bylede tyrehen baina.

1927 ondo Zona xadaa өөригөө axatai kulaaguudta xydelxөө болзо, «Arbızal» geze xydөө azaxuin arteelb emxidхен jym.

Tiigeed, 1936 ondo nyxer Erdeniejev xadaa xuurai ba noton arгаар орооһото кыстырe-nyydei yrehijii xoroор uгаaxa maшина izobretaalna.

1936 onoi eseste nyxer Erdeniejev xadaa Čeliaabinska goorod mexaaniguudai кырсede өзоzo, tereenee амзaltатайгаар dyyrgene.

giin MTS-da mexaanigaар xydelmerilne.

Nyxer Erdeniejevei izobreteenb xadaa Byxesojuuzna uxaxanartai. Tiimehee izobretaatelbnuudai xizaarai soveedhee aavtorska ynemşelgetej, BMASSR-ei gazartariaalangai Arkomaad xadaa, nyxer Erdeniejevei izobretaalhan maşiniijii olon seerieer garxada bolxo geze, haşaahan baina.

Zaluu izobretaatelb xadaa mynөө hyri xaxaja ba buxal tabixa maşinanuudai detaalbnuudijii beledxeze baina. Yngerregse 1937 ondo nyxer Erdeniejev ybehe xuriaalgyn kambain izobretaalhan baina.

Nyxer Erdeniejev hainaar xydelmeriheneigөө tuloө xe de baxin şagnagdahan bnina. Mynөө nyxer Erdeniejevei nere deere byxii Sojuuzai aliş xaxahaa-kolxoozniguudai, specialistnuud bolbol tereenei izobreteeni tuxai bişegyydijii bişelz baina.

Nyxer Zona Cereenovič Erdeniejev xadaa respbyblikaanska viistavkoomoor Byxesojuuzna viistavkede xabaadalsaxa kandidaad болгогдон баталгдahan baina.

XEPXEEJEV.

XYNDETE ERXEE ALDAXAGYN TYLӨӨ ERSIMTEIGEER TEMESENE

Xoriin aimagai selkkoornuud xadaa byxii selkkoornuudta xandahan bişegege («Ynen» gazeedei main 18-nai noomerto) yndehөөr, main 20-hoo Byxesojuuzna xydөө azaxuin viistavkede beledxelijii şalgalga—selkkoornuudai reide exilhen baina.

Egeel tyryşiiin reide Xoriin somonoi Kaarl Maarkσαι neremzete kolxoozdo xegdehen baina. Reidiin eliryşliheniyn xadaa: Tus kolxoozoi xoninovi tovaarna feerme xadaa respbyblikaanska viistavkoomoor Byxesojuuzna viistavkede xabaadalsaxa kandidaad болгогдохон baina.

Tiigeed, tus feerme deere 1936 onoi janvaariin negende 411 tolgoi xonid baihanaa mynөө 777 tolgoi xoni jamaaduud boloo. Ene zilde 290 tolgoi xonid xurigalxa baihanaa, 283 xurigalhan ba negeş xurigan xyөөgi, byryn bytenөөr xaragdaza abtanxai. Myn ene zilde 52 gyyn unagalxa baihanaa 43 unagalxa, 40 unaga abtahan baina. Bişe xoni ba gyynydyiin tyрөөdi.

Gadana, tus kolxooz xadaa tariаan azalaigaaş talaar, tyryjaban. Jyб гexede, тарилгаа 12 xydelmeriin yderynydte 103 procent dyyrgehen ba 166 gektaar paar xaxalhan baina.

Tus kolxoozoi - tyryylegşe Zamsaranai ba xoninovi feermiil erxilgeşe Cevenov gegşed xadaa oloniite kolxoozniguudaiгаa dunda agitacioonnooilguulgiin xydelmeri ba hunguuliin kampaani yrgeneer delgeryyihen baina.

Reidede xabaadagşad:

CEREENOVA, CEREENOV B.D. ZAMSUUJEV DAMBA.

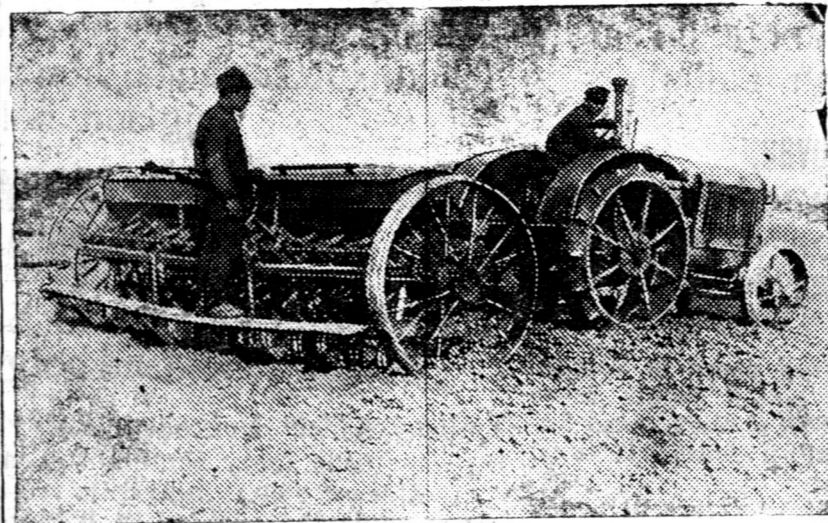
Erxim xonişod

Selengiin aimagai «Ulaan-Ydenge» kolxoozoi xonişon nyxer C.B. Galsaanov xadaa respbyblikaanska viistaveņce komiteedeer Byxesojuuzna xydөө azaxuin viistavkede xabaadalsaxa kandidaad болгогдон баталгдahan baina.

1937 ondo nyxer Galsaanov bolbol 170 xoninhoo 210 xuriganuudijii tyrylyze byryn amidjidaar xaxaza abhan baina. Xonişoor xydelmerilxe zuuraa nyxer Galsaanov xadaa jixe oopedtol boloo. Tereenei xaxaza baihan xonid xadaa ton hain baidag.

Myn Xoriin aimagai Kyllёske selsoveedei «Roodniг» kolxoozoi xonişon nyxer Cendeme Namzalal kandidaadар баталгдaha. 1937 ondo nyxer Namzalal 80 eme xonidhoo 105 xuriga byten byrymer abza, kolxooz soogoo erxim xonişon geze toologdodog jym.

Neçaajeva

ZURAG DEERE: Kabeanskiin aimagaf Staalinaі neremzete kolxoozdo «altan toroo» geze ovioosoi тарилга. Mixailcvai foto

XABARAI TARILGA

XYDELMERIHINGӨӨ ERXIM MEETODIJI ALDAXAGYI

Xoriin aimagai Deede-Xezengiin somonoi «Zurganai zam» kolxooz bolbol тарилгигаа гол xydelmerinydyilji main 5-nai yder dyyrgebe.

Ene kolxoozoi kolxoozniguul bolbol тарилгаа erxim şanar-taigaar, bogonixon bolzorto dyyrgeşin tulada jixexen oroldolgo gargahan baina.

Plyygşe nyxer M. Borloin xadaa 1 gektaar xaxalxa noormotoi aad, tereenee 1,20 gektaar

xyrter xaxalaa, B. Budacere-nei gegşe noormoo 1,10-120 proc. xyrter dyyrgegeg baigaa. Tus kolxoozniguud xadaa ene zille тарилгаһаа ynder deede urgasa xuriaaxiin tuloө, gazaraa 17-18 sm. gynzegilgeer xaxalhan baina.

Uşar limehee, xydelmeriingee ene erxim meetodijii paar xaxalalгада yrgeneer xeregleşe şuxala baina.

Oşon.

TARILGAA DYRGEZE BAINA

Zakaaminai aimag bolbol gurbadugaar tabanzilei exin xabarai тарилгада erxim beledxeltelgeer orohon deerehee, aimag dotoroo xamta 9790 gektaar orooһoto тарилгаа xexe baihanaa, main 10-al medeeger 9768 gektaar тарилгаа, plaanaa 97 proc. dyyrgebe. Aimag dotoroo Burgiin somon (tyryylegşenb Rinşenei), Xuzaral, Modon - Xylei, Jongorbolin,

Sanagin, U-Dalaxain somsoveedyd bolbol тарилгигаа pianlijii 100 procent dyyrgehen baina.

Zakaaminai aimagai kolxoozuud xadaa ene амзалтаараа xizaarlaxa bişe, xarin ynder deede urgasa abrin tuloө yşөө erşemteltelgeer temeseşe johotoi.

B. Z. Şojonov.

Likvidaatornuudijii xariuusalgatai bolgoxo

Xaa xaanagyl, likbeezel xydelmeri ton şangaar tabigdaxa jobotoi. Oldohon likvidaatornuud xadaa xariuusalgata xydelmeridee aixabtar jixe xariuusalgatal xandaza, RSFSR-ei ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedydyilji hungara hungaltin yder boltor yzeg bişeg mederegi jabadalijii dyyren usad-xaxa zorilgo urdaa tabiaad xydelmerilee baina. Xeditiime balbaşli, Xoriin aimagai Čisaanin somonoi «Ulaan-Bulag» kolxoozoi likvidaator Zundii Dampjal gegşe xydelmerlee xazaraxiood, aimagai ceentr deegyyr ondoо xydel-

meri bederze jabadag. Myn Kaganoovičin neremzete kolxoozoi likvidaator Bazarova gegşe likbeezel xydelmeride daamaigaar, dalaisataigaar xydelmeriledeggyi.

Gadana, Čisaanin somonoi kolxoozuudai зарим xytelberilegşedne, oldohon likvidaatornuudaa ondoо xydelmeride gargaxidag gurimtai.

Tiimlin tulada, somsoveedel zyghese likvidaatornuudaiгаa xariuusalgatai şangadxaxan ton şuxala baina.

X. N.

„YNEH“ GAZEEDI SIGNALNUUDAAR

„B.M. Ynen“ gazeedei apreelilin 5-al yderei 79-xi noomerto tollilogdohon «xydelmerişedel xylehiinb tylenegyi»-gehen materialai faaktanuudlin todorozo, Xoriin aimagai gylsedkoomoi prezidymeer Leespromxoozoi direktorte sag

darul xydelmerişedei xylehijii tylene ba promptovaaraar xangaxilji duradxaba geze, Xoriin aimagai gylsedkoomoi tyryylegşe medeesene.

Redakca

XYDӨӨ AZAXUIN VIISTAVXEDE MUUGAAR BELEDXENE

Xori Ydiin somonoi, Staalinaі, neremzete kolxooz (tyryylegşenb nyx. Cerenei)bolbol Byxesojuuzna xydөө azaxuin viistavkede kandidaad болгон баталгдahan baina. Tiime tula, ene kolxooz bolbol viistavkede xabaadalsaxiin tuloө beledxelei xydelmeriijii yrgeneer jabuulza, viistavkede xabaadalsaxa erxejee aldaxagyni tulada jixegşeg xydelmeri jabuulxa baigaa.

Zygeer tus kolxooz bolbol mynөө deeree ton olon dutuunuudtai baina. Ene kolxooz xadaa, ene 1938 ondo xamta deeree 2502 tyl abxa baigaa, tereenhee mynөө abhaniinb 2054 tolgoi aad, eneenehenb 83 tolgoinb yxehen baina. Tereenhee gadana, 50 yxer, 17 xonin, 3 gaxai ba 2 aduuhан xyөө. Yşөө mynөө xyrter tylene yxelge ba bişeş tomo malai yxelgijii zogsooxiin tula erid xemzee abza şadaagyi baina.

Myn malai oroonдо оруулалгиin kampaanijii xyşed hainaar jabuulza şadaagyi. Tereenhee gadana, xabaraiгаa тарилгijii yşөө dyyrgeegyi. 1937-38 onoi modobeledxelei tyse-

biiji arai geze 40 proc. dyyrgeе. Xerbee kыстырe xydelmeri deere abza yzebel, ene kolxooz deere yzeg bişeg medexegyi 59 xyn baina. Tedenijii hurgaxa xydelmeri muusa emxidxegdenxei.

Tus viistavkede beledxexe beledxelei xydelmeriijii, RSFSR-ei ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedydyilji hungara hungaltin beledxeltei nigta xolbootoogor, agitacioonno xydelmeriijii yrgeneer jabuulгdaxa bolno. Ene kolxooz bolbol tus somonoiгоo Kiirivoi neremzete ba «SSSR-ei Oboroona» geze kolxoozuudtai socialis myrişөө xehen ba brigadaa болон feermenydeigee xoorondo socialis myrişөө xehen bolbos, tereenee şalganagyi.

lime baixada, aimagai viistavkoomhoo (viistavkoomoi tyryylegşenb nyx. Kyrbaatov), viistavkede erximeer beledxexe tuxaida todorxoi xytelberi jyrdeө ygenegyi, viistavkede kandidaad болон kolxoozuudaaraa jabaza xydelmeriinb şalgaxa, tuhalamza ba xytelberi ygeşe jabadalijnb tahaldanxai.

JYM. CERENEI.

Unşagşadta tuhalamza

ITAALI

Oron, xyn zon, kolooni

Itaali bolbol Baruun Jevroopiin urda taliin gurban jixe xaxad aralnuudai neglijii—narlixan ba xada uulanuudaar elbeg, sabaxi şingl foormotoi Apenniinske xaxad aralijii ezelenе. Itaali bolbol baruunkoloonoo—Fraancatal, xoinoo—Şveicaari ba Aavstrital, Zyyn-xoinoo Jygoslaavitai xiledeg. Itaaliin zynyn talaarab Mariatişeska dalai, baruun teenb Ligyriiёske ba Tirreenske dalainuud boldog. Ede dalainuud xadaa Dundada dalain jixe zalivnuud bolxo baina. Itaali bolbol yrgen jixe Dundada dalain basseinlin ton ceentr baina. Tereenel dunda baigaa Sicilli ba Sardini geze jixe aralnuud bolbol italyjaanska territoriin xubnuud bolno. Itaaliin byxil gazar 310 mingan kvadratna kilomeetr,

xyn zoninb—42 millioн 600 mingan, stollicanb—Rim. Gol gooroduudanb—Milaan ba Tyryn (şuxala azyilberitlin ceentrynud), Genyyja. (Gol şuxala xudaldaanal poort), Neapolb, Veneece, Trijeest (portoovo gooroduud). Itaaliin koloonnuud (Livli, Eritere, Somaali) xoito ba zyyn-xoito Aafrikada baina. Ede koloonnuud yşeen xyn zontol, ekonomilşeske talaaraa ton xozomdongi baina.

1935-36 onuudta болон şuhata dainai hyyleer, Itaali bolbol Abissiniida orohon ba mynөө eneeniijii eeriin kolooni болгоxtijii oroldozo baina.

Ekonomika

Itaali bolbol өөригөө бодото territory deere ba koloonnuudaiгаaş territory deere eldeb janziin azyilberitlin seryjoo oroidoo ygil şaxuu

baina. Itaali bolbol tymer, suluu nyryhe, neeftb, xyben, nooho g. m. xiliin saanahaa xudaldaza abdag, xudaldaza abhan seryjoo ba tylişin, xair gamgygeer eksploatirovalagdaza baigaa italyjaanska xydelmerişedel negygi azal deere azyilberit goritoi xygæhen baina. Azyilberit bolbol Itaaliin ekonomikodo dilenxi xubi ezeledog baina.

Itaaliin xydөө azaxui bolbol oron ulasalgaa edee xoolol eritenyydyilji xangaza şadana-gyi. Byxil hain gazaratai 95 procent pomeşeguidta xabaatal. Tariaaşanal 75 procentb dunda zergeer 1-1 gektaar gazarnuudtai baina. Tariaaşan ba xydөө azaxuin xydelmerişedel olonxynb ton jaduun baldala baina.

Gyrenei baiguulga

Itaali—faşis diktaturiin gyren myn. Gyrenijii koroolb formaalna tolgollon baidag. Ynendee byxil zasaganb premteer—ministrel posttijii ba taban ministrenyydei poosta-

nuudijii ezelse baigaa, faşis partiin voods, Myssoliiniin garta baina. Gyrenei zasagai deede oorgan xadaa, faşis jixe soveed bolno, ene xadaa baha faşis partiin verxoovno oorgan bolxo baina. Faşis jixe soveedei sostaavta kvadrym-vilnyyde geze nerlegdegyy, ministrenyyd ba cinoo-vinguud orono. Edeenijii Mysoliini bolbol gurban zille bolzoroор eere tomildog baina.

Urdanai ug zalgamzalan, Itaaldi parlament xebertel jyyme bil. Ene xojor palaatatai, deede gy, ali senaata, doodo gy, ali palaata, senaatin princenyd—koroleevske bylin geşyyd, senaatornuud ba korooloor nahan soogoo baxaar tomillogdohon, gyrenei ba seregei deede tuşaalnuudijii ezelse baigaa niurnuud orodog. Doodo plaata bolbol taban zille bolzoroор «hungadahan», 400 geşyydeer byridene. «Hungalta» gedeg joho-toil xoonhon komedi daa. Deputaaduud faşis jixe soveedeer

tomillogdodog baina.

POLITIŞESKE PAARTINUUD

Itaaldi xansaxan legaalna paarti—nacionaalna faşis paarti—bolno. Ene paarti bolbol 1919 ondo «faşis di kombattimento» «daşaxii sojuuznuud» neretelgeer emxiden bil болhon baixa. Ene xadaa, revolycioonno xydeleende esergyгy temesel jabuulxin tulada emxidgedhen baigaa. Eneenel organizaatoranb—Benito Mysoliini. Tiigebeş, faşizmiin gol vdoxoviltelb xadaa, tomo promişlennig ba bankir Aalb-berio Pireelli baigaa. Mynөө faşis partiin johoto ezed xadaa bahal ynөxi Pireelli, tereende dyte baidag baanka-nuud—«Kredito Italyjaano» metallurşisесke zavooduud, sydo bariigin veerfinyyd, avtomobilno zavooduudijii kontroliirovaladag. «Baanka-kommerciале italyjaana» (electrotexnişeske azyilberit, ma-

şinabaiguulgin zavooduud ximilşeske treestenydyilji rollirovaldag) bolno.

Faşis partiin jadon xadaa, mynөө «daşaxan şli» bolno. Paartiin sotsialistnyrteetske faşis jixe «yniversiteetske faşis jixe», «edrişyydel daişaxalin şii», «emegtelyşyydel ba zaluu faşistnuudalpe» orodog. Paarti bolbol delmerişed ba albarax faşis «porşojuuznuudni predprinimaatelbnuudal, juuzudijii» negedrechen, raacanauudijii xytelberileerenhee gadana. Ene faşis gyi baldalai «nacionallmillic» faşis partiin tulda orodog baina. Ene faşis licin golzorilgo bolbol dotoroo revolycioonno leejii daraxa gehen jabadano.

Tereenhee gadana, podpoolno kommunis bil. Ene xadaa faşizmiigyyşenb temeseşe egeel temeseşe myn.

Xariuusalgata редактор R. BIMBAJEV